

2021

2022

Ontwikkelplan cbk zeeland

2023

2024

inhoud

focus

context de Zeeuwse ruimte

concreet 2021–2024

- jonge makers de ruimte geven
- ruimte voor experiment en innovatieve programma's
- ruimte voor verbinding en nieuwe allianties

codes & organisatie

focus

Een gezond kunstklimaat vormt de basis voor een open samenleving en heeft een aanzuigende kracht op ondernemende mensen. In het Zeeuwse cultuurdomein is CBK Zeeland al veertig jaar een organisatie die bekend staat om haar brede blikveld en toegankelijke producties. Het centrum heeft een onafhankelijke agenda en kan vrij thema's aansnijden en mensen een podium bieden. Recente programma's, zoals Krot of Kans (2012/2015), Façade (2012/2017), Pop Down/Melt Up (2019/2020) en Saeftinghe Weids en Intiem (2021), bevestigen de maatschappelijke relevantie van haar aanpak voor een lokaal, nationaal en internationaal publiek. De kracht en betekenis van de kunsten, het ontwerp én de belevingswaarde van Zeeland staan daarbij voorop.

De focus voor 2021–2024 richt zich op de volgende zeven punten:

- 1 **Ontwikkeltrajecten opzetten voor creatieve talenten** (Façade Summer Academy / Zeeuwse Lichting / Saeftinghe 2021 / Creative City Boost).
- 2 **Verstevigen van de positie en vergroten van het netwerk van de cultuurprofessionals in de Zeeuwse samenleving door het organiseren van een kunstzinnig offensief in Zeeuwse binnensteden** (Nieuw; uitvoeringsprogramma Creative City Boost i.s.m. projectpartner Provincie Zeeland, cultuurprofessionals en middenstand).
- 3 **Verdiepen van de beroepspraktijk van Zeeuwse makers d.m.v debat en dialoog** (Kunstenaar 4.0 / Architectentafels) en stimuleren van de productie door middel van opdrachten voor werk en/of presentaties (Zomeratelier / Toonzaal 15 / Kerkmeester).
- 4 **Organiseren van kunst in de openbare ruimte** (Gemeentelijke en particuliere opdrachten voor kunst in openbare ruimte. Uniek; de internationale kunstmanifestatie FAÇADE 2022, waar een van de Vier Vrijheden het centrale thema is; 'Vrijwaring van Vrees'. Aansluitend bij het heersende gevoel van onzekerheid en angst).
- 5 **Initiëren van innovatieve ontwerpconcepten** (door ontwikkelen Pop Down/Melt Up (energietransitie), concept 'helend land' Saeftinghe 2021 (gebiedstransitie)).
- 6 **Informatie- en kennisdeling ten behoeve van een gezond en open kunst- en ontwerp-klimaat** (KunstinZeeland.nl / documentatiebestand professionele kunstenaars / presentaties / Zeeuwse Architectuur Prijs).
- 7 **Nieuwe impuls aan het fenomeen KunstDelen** (Het delen en lenen van kunst past in de trend en noodzakelijkheid van duurzaamheid).

context de zeeuwse ruimte

Zeeland staat, binnen en buiten de provinciegrenzen, bekend om zijn ruimte. In Zeeland strekken land en water zich uit; bebouwing en bedrijvigheid zijn op de meeste plekken geconcentreerd en accentueren slechts de aanwezige leegte, rust en lucht achter de dijk of een polder verderop. Bewoners en bezoekers prijzen deze landschappelijke ruimte, ook omwille van de mentale ruimte die ze oplevert.

De tijd nemen voor verdieping en inzicht, wars van dagelijkse hectiek, past bij de aard van Zeeland. Zeker in deze woelige tijden, van klimaatadaptatie tot pandemie, worden velen overspoeld door ingrijpende veranderingen. Een gevoel van ongelijkheid en onzekerheid over de toekomst overheerst bij velen. Een gedeelde cultuur, geuit in creatieve producties, kan de onzekerheid overstijgen en mensen herkenning en houvast geven door kwalitatieve duiding. Het reikt gevoelsmatige richtingen aan, biedt hoop en biedt nieuwe inzichten en perspectieven. Die typisch Zeeuwse ruimte voor artistiek-creatieve bezinning en experiment wil CBK Zeeland waarborgen en sterk op de kaart zetten, regionaal, nationaal en internationaal.

De Zeeuwse ruimte is een creatieve oase, een open vertrouwde omgeving, met metropolen als Antwerpen, Gent en Rotterdam voldoende dichtbij én ver weg. Deze vrijplaats trekt kunstenaars en vrijdenkers aan. Met opdrachten, initiatieven en ontwerpogaven ondersteunen wij waar mogelijk hun artistieke en creatieve praktijken. Dat blijkt telkens een aanzet tot nieuwe wendingen en ontwikkelingen in hun werk en het smeden van nieuwe banden binnen de artistiek-creatieve sector.

De Zeeuwse ruimte zien wij ook als de ideale dampkring voor verrassende, bij aanvang vaak onvoorstelbare allianties tussen de artistiek-creatieve sector en openbaar bestuur, bedrijfsleven en andere sectoren. Diep verankerd op allerlei plekken in de provincie zetten we experimentele pilots op waarbij de kunsten meedenken over en invulling geven aan een toekomst voor de betreffende gebieden. In onze ervaring leiden juist zulke niet voor hand liggende trans sectorale allianties tot uiterst vruchtbare resultaten voor samenleving, ondernemers en de kunsten zelf.

CBK Zeeland zelf is een Zeeuwse ruimte voor diverse vormen van ontmoetingen waar kunstminnende partijen samenkomen tijdens tentoonstellingen, workshops, discussies, debatten en ontwerp- en inspiratiesessies. En de plek waar de creatieven, kunstliefhebbers, galerieën, musea, overheden, ondernemers, bedrijven, scholen, opleidingen en andere opdrachtgevers terecht kunnen voor informatie, advies, ondersteuning en projectorganisatie.

“De kracht van cultuur en kunst, het werken aan maatschappelijke opgaven, de aandacht voor onderwijs, het betrekken van inwoners en lokale kunstenaars, het grensoverschrijdend werken – het zijn de ingrediënten die ervoor zorgen dat Unesco Nederland een sterke binding voelt met dit vernieuwende programma”

*Kathleen Ferrier, voorzitter van de Nederlandse Unesco Commissie
i.v.m. programma Saeftinghe 2021*

concreet 2021-2024

→ Ruimte voor jonge makers

CBK Zeeland stimuleert talentontwikkeling en ondersteunt jonge kunstenaars en ontwerpers. Dit doet zij door het organiseren van de volgende activiteiten.

Kunstenaar 4.0

Kunstenaar 4.0 is een lezingen- en workshopreeks met het thema 'De artistieke creatieve beroepspraktijk', gericht op jonge makers maar staat open voor iedereen die belangstelling heeft in de artistieke praktijk. CBK Zeeland is o.a. met kunstenaar Loek Grootjans begonnen dit plan te realiseren onder de noemer *Kunstenaars 4.0*. Op welke manier kunnen kunstenaars, architecten en vormgevers bijvoorbeeld bijdragen aan een open samenleving? Hoe doen ze dat al, welke wegen blijven nog onbegaan – en wat is dat eigenlijk, een open samenleving? Een ander onderwerp dat bespreekbaar(der) dient te worden zijn de loopbaan-technische uitdagingen voor creatieven. De reeks brengt kunstenaars en ontwerpers in contact met elkaar en met gasten uit de publieke - en private sector en stimuleert zo de kansen en dwarsverbanden voor alle betrokkenen. De uitwerking van de Fair Practice Code maakt hier onderdeel van uit. Moderatoren uit de eerste reeks zijn Suzanne Schwartz, Hendrik Driessen, Hans Martens en Lucette ter Borg.

Zeeuwse Lichting

Net afgestudeerde kunstenaars en vormgevers met wortels in Zeeland – de *Zeeuwse Lichting* – krijgen de kans om hun werk aan een breed publiek te presenteren. Zo maakt CBK Zeeland al vele jaren zichtbaar wie zijn afgestudeerd en waar de opleiding toe heeft geleid. Deze presentaties zijn niet alleen een voorbeeld voor de jonge kunstenaars en ontwerp in spe, maar ook voorbeeld stellend voor een succesvol kunsteducatiebeleid op lokaal en regionaal niveau. Na de afronding van de opleiding blijven de meesten in de regio waar zij de opleiding hebben gevolgd. CBK Zeeland nodigt de Zeeuwse Lichting uit om hun visie en werk blijvend te verbinden met Zeeland.

FAÇADE Summer Academy & Creative City Boost

Naast de jaarlijkse Zeeuwse Lichting ontwikkelt CBK Zeeland bij haar grote projecten speciaal een ontwikkelingstraject voor creatieve talenten. In 2022 zal een speciaal programma samen met het Roosevelt Instituut, de URC en twee kunstacademies opgezet worden om de beelden van Rockwell over de Vier Vrijheden naar deze tijd te vertalen. De opzet van dit programma dient als pilot voor een meerjarig ontwikkelprogramma.

In het uitvoeringsprogramma van Creative City Boost zal een talentteam gedurende het gehele traject (2021-2023) betrokken en begeleid worden in het trans sectorale werkveld van het project.

Kinderkunstweek

Speciaal voor kinderen tot 12 jaar blijft CBK Zeeland bouwen aan onvergetelijke belevingen en indrukken. Met name tijdens en met de *Kinderkunstweek* worden bruggen geslagen tussen kwaliteit en onbevagen fantasie. Jaarlijks begeleidt CBK Zeeland de organisatie met een aansprekend thema en een kunstenaar

die het kunstwerk voor de kinderkunstweek maakt. De opgebouwde reeks is van hoge kwaliteit (van Marinus Boezem, de eerste, tot Monica Dahlberg, de meest recente).

Voortkomend uit de Kinderkunstweek en vanuit de wens voor een doorgaande leerlijn is de pilot van Kunstuitleen op School (KOS) op basisscholen De Wilgenhof en Acaciahof in Middelburg en de Frans Naereboutschool in Vlissingen ontwikkeld. De komende jaren onderzoekt CBK Zeeland hoe de kracht van kunst ook op andere Zeeuwse scholen het beste voor het voetlicht gebracht kan worden. De inzet van de 'hand-on'-collectie van de kunstuitleen is hier een uitermate geschikt middel voor.

→ Ruimte voor experiment en innovatief programma's

CBK Zeeland Initieert innovatieve ontwerpconcepten en zij stimuleert het maken van producties door verstrekken of begeleiden van opdrachten voor werk en/of presentaties.

Zomerateliers

Doel van de Zomerateliers is om kunstenaars de gelegenheid te bieden zich verder te ontwikkelen, nieuwe mogelijkheden te onderzoeken en te experimenteren. Hierbij ondersteunt CBK Zeeland de kunstenaars met een groot netwerk en krijgen zij de kans om kunstenaars uit te nodigen die een voorbeeld en inspirator zijn. Inhoudelijk blijkt het Zomeratelier iedere keer weer een verdieping van de kunstenaarspraktijk. De omgeving die CBK Zeeland biedt is vertrouwd en de werken zijn tijdelijk. Het mag en kan dus mislukken. Omdat het Zomeratelier gedurende de gehele periode vrij toegankelijk is, wordt het ook voor de bezoeker een optimale gelegenheid om achter de schermen te kijken en direct met de kunstenaar over zijn/haar werk te praten.

Toonzaal 15 de Spot in Middelburg / Kerkmeester Grote Kerk Veere

Daar waar kan zoekt CBK Zeeland de samenwerking met andere ruimtes in Zeeland voor nieuwe programmering. Poppodium de Spot heeft ruimte geboden voor een *artist in residence* formule om kunstenaar te laten experimenteren in hun foyer. Bij de eerste editie (2021/2022) is de foyer gedurende twee jaar onderhevig aan ingrepen die de kunstenaar maakt aan de hand van de muziek in De Spot.

De *Kerkmeester* is een jaarlijkse programma waarbij een kunstenaar met een grote reputatie een installatie in de Grote Kerk in Veere maant. In 2020 was de eerste kerkmeester Folkert de Jong, gevolgd door Karin van Dam en Zoro Feigl.

Zeeuws Architectuur programma

Doel van het Zeeuwse architectuurprogramma is het permanent aandacht vragen voor de stand van zaken op het gebied van architectuur, stedenbouw en landschap in Zeeland. Dit in een gebalanceerde mix van actuele onderwerpen en inhoudelijke verdieping in samenwerking met andere kunsten.

Om dit doel te realiseren heeft CBK Zeeland een strategische alliantie met het Zeeuws Architecten Platvorm en diverse zelfstandige architecten, waardoor een breed draagvlak, netwerk en bereik van doelgroepen wordt bewerkstelligd. Tot en met heden wordt jaarlijks een programma opgesteld dat bestaat uit activiteiten, zoals ontwerpateliers, debatten, architectentafels, tentoonstellingen en de Dag van de Architectuur. De thema's worden vastgesteld aan de hand van actuele relevante vraagstukken.

De vraagstukken die wij voor de komende jaren willen aansnijden laten zich niet beperken tot een jaarprogramma en vragen meer tijd. Daar waar wereldwijd de focus bij diverse vraagstukken op de verstedelijking ligt, liggen de kansen voor Zeeland juist bij de landschappelijke vraagstukken. De

verstedelijking is onomkeerbaar, en zo ook de roep en behoefte aan stilte en verstillig. Daar waar steden zich ontwikkelen en groeien met meer inwoners, wordt Zeeland de plek voor verbinding met rust, ruimte en stilte.

Zeeland biedt volop de ruimte om diverse landschappelijke vraagstukken met elkaar te mengen, in plaats van deze lineair te benaderen. Alle aspecten van veiligheid, energieproductie en -landschap, aquacultuur, zoet/zout water, visserij en agrarische ontwikkelingen zijn hier voorhanden. Wellicht omvat het probleem van het ene vraagstuk oplossingen voor een ander. Door de voorsprong die Zeeland op enkele gebieden heeft, is Zeeland de aangewezen plek als het gaat om projectruimte voor experiment en onderzoek. CBK Zeeland wil de komende jaren verder de grenzen tussen de verschillende creatieve deelgebieden opzoeken en ontwerpend onderzoek nog meer dan voorheen initiëren en stimuleren.

2022 Who's afraid of the Buitenplaats

Zeeland is in haar kleinschaligheid een soort verzameling van buitenplaatsen. Dit programma draait om een besloten prijsvraag en zomer-residence op Walcheren, waar ontwerpers en theatermakers in coproductie een brug zullen slaan tussen ratio van duurzaam bouwen en de emotie van duurzaam leven. Landschap, stedenbouw, architectuur, service design, set design en participatief theater op locatie

2023 Zeestad

Water is in veel opzichten een vrijheidsbeperking maar biedt visuele en mentale ruimte en vrijheid - een vrijheid die in dichtbebouwde gebieden onder druk staat. Zeeland heeft kansen in, op en aan het water. Een onderzoek naar Seasteading zal de mogelijkheden verkennen voor meervoudige functionaliteit buitendijks. Drijvende woongemeenschappen, sail-in cinema, elektrische watertaxi's, wier-afslag en duwbakterassen- het ligt allemaal open.

→ Ruimte voor verbinding en nieuwe allianties

CBK Zeeland onderhoudt een infrastructuur en verbindt diensten en organisaties in Zeeland.

Kunstinzeeland.nl

In een oogopslag is op het digitale platform te zien wat er georganiseerd wordt op het gebied van beeldende kunst in Zeeland. Kunstinzeeland.nl is de website met het meest uitvoerige aanbod van beeldende kunst in Zeeland. 180 galleries, musea, kunstinstellingen en kunstenaarsinitiatieven geven rechtstreeks informatie over hun aanbod. Tevens is te zien waar Zeeuwse kunstenaars exposeren, ook buiten de provincie.

Onder de noemer Kunst Buiten is een overzicht van kunst in de openbare ruimte dat steeds completer wordt.

Documentatiebestand professionele kunstenaars

CBK Zeeland houdt een documentatiebestand bij van professioneel kunstenaars in Zeeland. Hiervoor maakt zij gebruik van het landelijk ontwikkeld systeem dat de beoordelingscommissie helpt bij de behandeling van de aanvragen. Actualisering blijft een aandachtspunt.

De documentatie van deze kunstenaars is vrij te raadplegen via de site van CBK Zeeland.

Nieuw Zeeuws Peil 2.0

CBK Zeeland ziet het als een kans en gelegenheid om strategische allianties te vormen in de sector zelf en verrassende alliantie aan te gaan met andere sectoren. In 2019 heeft CBK Zeeland met vijf collega instellingen, Poppodium de Spot, Film by the Sea, Muziekschool Zeeland, Zeeuwse Concertzaal en Erfgoed Zeeland, de handen ineen geslagen en het plan Nieuw Zeeuws Peil opgesteld. Een uitgebreid ontwikkelplan om in gezamenlijkheid te programmeren en talenten een ontwikkelperspectief te bieden vanuit diverse kunst en cultuursectoren. De financiering van het plan is uiteindelijk niet rond gekomen, maar het heeft wel de basis gelegd voor verschillende kleinere projecten en samenwerkingen. De komende jaren zetten we hernieuwd in op samenhang en uitwisseling met deze en andere instellingen en culturele ondernemers.

Unieke grote manifestaties zoals Façade 2022 maken de noodzaak om krachten te bundelen zichtbaar, gezien de lage bevolkingsdichtheid en permanente financiële schaarste in het cultuurlandschap. Maar het is ook wenselijk: we willen nieuwe segmenten publiek aanspreken, komen tot aansprekende nieuwe vormen van kunst beleven en de kans grijpen om (inter-)nationaal Zeeland als inspirerende scheppende voedingsbodem voor het voetlicht te brengen.

Kunst Delen

Na jaren van afnemende belangstelling voor het fenomeen van het delen en lenen van kunst zien we in alle trends dat het delen van goederen en ook van kunst weer aan belangstelling wint. Bezit is niet meer vanzelfsprekend bij de jongere generaties. De kunstuitleen past precies in deze beleving en maakt kunst voor een grote groep bereikbaar.

Naast de particulieren uitlenen in Goes, Terneuzen en Middelburg richten wij vanuit CBK Zeeland ons op de bedrijven en scholen om daar hedendaagse beeldende kunst onder de aandacht te brengen en gesprek hierover op gang te brengen. Het delen en lenen van kunst faciliteren wij vanuit een ideële doelstelling.

CBK Zeeland maakt hedendaagse beeldende kunst, vormgeving en architectuur zichtbaar, toegankelijk en bespreekbaar.

codes & organisatie

Toepassing van de drie Codes

CBK Zeeland hanteert waar mogelijk de Culture Governance Code, Fair Practice Code en de Code Diversiteit en Inclusie zowel binnen de organisatie als bij de uitvoering van alle activiteiten.

Afgelopen periode is veel aandacht uitgegaan naar het implementeren van richtlijnen en de daarbij behorende processen en afspraken. Er zijn grote stappen gezet desondanks blijft het een continu aandachtspunt en actieve monitoring. Reflectie vanuit de Raad van Toezicht geeft aan dat de basis op orde is.

Team

Binnen de juridische vorm van een stichting heeft CBK Zeeland een klein, deskundig en flexibel team (4fte) bestaande uit directeur/bestuurder, coördinator architectuur, coördinator beeldende kunst & vormgeving, coördinator bedrijfsexposities, bureaucoördinator en financiën, medewerker documentatie en website.

De komende jaren zal intensief verder worden samengewerkt met instellingen, organisaties en de verschillende doelgroepen uit het takenpakket van CBK Zeeland. Op die manier kunnen we een dynamische instelling blijven die zich op het gebied van beeldende kunsten, vormgeving en architectuur actief, initiërend, ondersteunend en adviserend ontpopt heeft als ontmoetingsplaats voor de kunstenaars, vormgevers, architecten en het publiek.

Met de huidige bezetting wordt een groot resultaat bereikt. In de opdracht en taken van CBK Zeeland, zoals die aanvankelijk zijn opgesteld, is uitgegaan van een bezetting van 6 fte om de ambities te verwezenlijken. Dit kan echter niet worden gerealiseerd omdat de structurele financiering niet toereikend is. Belangrijke taken die hierdoor in de knel komen maar daar wel verandering in zouden kunnen brengen, zoals communicatie en fondsenwerving, kunnen niet volledige worden opgepakt. Het is echter reëel om te stellen dat om de geformuleerde taken, wensen en ambities te kunnen realiseren een structurele personele invulling van geplande 6 fte noodzakelijk is om de huidige werkdruk te verlichten en het potentieel van de plannen te realiseren.

